

სასამართლო პრაქტიკა

► 1 – 12/2021

ხანდაზმულობის ვადის დენა ვალდებულების მარტივი, კაუზალური და აბსტრაქტული აღიარების დროს

1. მარტივი და კაუზალური აღიარების დროს ვადის დენა წყდება, თუ აღიარება ხანდაზმულობის ვადაში განხორციელდა;
2. აბსტრაქტული აღიარება (სკ-ის 341-ე მუხლი) ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდეგაც ნამდვილია და ასეთი აღიარების შემდეგ ხანდაზმულობის ვადა თავიდან აითვლება.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2020 წლის 24 ივლისის გადაწყვეტილება საქმეზე № ას-1987-2018

I. ფაქტობრივი გარემოებები

2009 წლის 2 ნოემბერს მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის გაფორმდა იჯარის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც, მოპასუხეს დროებით სარგებლობაში გადაეცა მოსარჩელის საკუთრებაში არსებული ფართი. ამავე ხელშეკრულებით მხარეებმა დაადასტურეს, რომ 2009 წლის 1 ნოემბრის მდგომარეობით მოიჯარის დავალიანება მანამდე არსებული საიჯარო ურთიერთობიდან გამომდინარე შეადგენდა 96 512,43 ლარს. მოგვიანებით მოიჯარემ დაარღვია აღნიშნული ხელშეკრულება, რომლის დავალიანება შეადგენდა 63 506,1 ლარს. 2011 წლის 1 ივნისს, ამავე მხარეებს შორის გაფორმდა შეთანხმება დავალიანების რესტრუქტურირ-

ზაციის შესახებ, რომლის მიხედვითაც მოპასუხის საიჯარო ქირის დავალიანება შეადგენდა 111 166,9 ლარს (2009 წლის 2 ნოემბრის იჯარის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე საიჯარო ქირის დავალიანება - 63 506,1 ლარი, ხოლო მანამდე არსებული საიჯარო ურთიერთობიდან გამომდინარე საიჯარო ქირის დავალიანება - 47 660,8 ლარი). აღნიშნული ხელშეკრულებით მოიჯარემ იკისრა ვალდებულება, დავალიანება დაეფარა შეთანხმებული გრაფიკის მიხედვით, რომლის შესაბამისად, ბოლო გადახდა მოპასუხეს უნდა განეხორციელებინა 2014 წლის 20 ივნისს. შეთანხმებით ასევე განსაზღვრული იქნა პირგასამტეხლოს გადახდის ვალდებულება გადასახდელი თანხის 1%-ის ოდენობით ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე. ასევე, მხარეებმა განსაზღვრეს, რომ მათ შორის შეთანხმების დადებამდე არსებული ურთიერთობიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს საერთო რაოდენობა შეადგენდა 30 913,56 ლარს. 2012 წლის 11 დეკემბერს იმავე მხარეებს შორის კვლავ გაფორმდა იჯარის ხელშეკრულება, რომელშიც გათვალისწინებულ იქნა პირგასამტეხლოს გადახდის ვალდებულება გადაუხდელი თანხის 0,1%-ს ოდენობით, ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე. მოპასუხემ დაარღვია 2011 წლის 1 ივნისის დავალიანების რესტრუქტურირების შეთანხმებითა და 2012 წლის 11 დეკემბრის იჯარის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებები, ამიტომ მხარეებმა 2017 წლის 1 აგვისტოდან გააუქმეს 2012 წლის 11 დეკემბრის იჯარის ხელშეკრულება. 2017 წლის 23 აგვისტოს მხარეებს შორის გაფორმდა ურთიერთშედარების აქტი, რომლითაც განისაზღვრა მოვალის დავალიანებათა ოდენობა 2017 წლის 23 აგვისტოს მდგომარეობით. მოსარჩელემ სარჩელი

აღძრა მოპასუხის წინააღმდეგ და მოითხოვა მოპასუხისათვის 204 543,26 ლარის, 2011 წლის 1 ივნისის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს - 1 873 954,53 ლარის, 2017 წლის 4 სექტემბრიდან სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულებამდე, ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე ამავე ხელშეკრულებიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს - 1 101,25 ლარის, 2012 წლის 11 დეკემბრის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს - 88 678,41 ლარისა და 2017 წლის 4 სექტემბრიდან სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულებამდე ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე 63,5 ლარის გადახდის დაკისრება. მოპასუხემ სარჩელი ნაწილობრივ ცნო, კერძოდ აღიარა 2012 წლის 11 დეკემბრის იჯარის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე საიჯარო ქირის დავალიანება - 63 504,4 ლარის ოდენობით, ხოლო დანარჩენ თანხებთან მიმართებით მიუთითა მოთხოვნათა ხანდაზმულობაზე. თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 2012 წლის 11 დეკემბრის იჯარის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე საიჯარო ქირის დავალიანების - 63 504,4 ლარისა და პირგასამტეხლოს - 5 000 ლარის, ასევე, ამ ხელშეკრულებიდან გამომდინარე პირგასამტეხლოს - 10 ლარის გადახდა ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე 2017 წლის 4 სექტემბრიდან სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულებამდე. გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უცვლელად დატოვა ძალაში თბილისის სააპელაციო სასამართლომ. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება გაასაჩივრა მოსარჩელემ და მოითხოვა თბილისის სააპელაციო და საქალაქო სასამართლოების განჩინებების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საკასაციო პალატამ გაიზიარა მოპასუხის პოზიცია მოთხოვნათა ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით და მიიჩნია, რომ მოთხოვნა მართლაც ხანდაზმულია, რამდენადაც, სკ-ის 129 II

მუხლის თანახმად, თითოეული შესრულების მიმართ სახელშეკრულებო მოთხოვნის 3-წლიანი ხანდაზმულობა ანგარიშდება ნაწილ-ნაწილ. სარჩელი აღძრულია 2017 წლის 4 სექტემბერს, თითოეული პერიოდულად შესასრულებელი ვალდებულების დადგომიდან 3-წლიანი ვადების დარღვევით.

პალატამ გაიზიარა ქვემდგომი ინსტანციების მოსაზრება 2017 წლის 23 აგვისტოს ურთიერთშედარების აქტთან მიმართებით, რომელთა განმარტებითაც, ეს იყო ბუღალტრული დოკუმენტი, რომელიც არ წარმოადგენდა სკ-ის 341-ე მუხლით განსაზღვრულ ვალის აღიარების ხელშეკრულებას, რამდენადაც ის არ შეიცავდა შეთანხმებას ხელშეკრულების არსებით პირობებზე, მასში გადმოცემული იყო მხოლოდ დავალიანების არსებობა და მისი ოდენობა, ამასთანავე, დოკუმენტი არ შეიცავდა დაპირებას ან მოვალის მზაობას, შეესრულებინა ვალდებულება.

პალატის მოსაზრებით, სკ-ის 137-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევათა რიცხვს მიეკუთვნება მოვალის იმგვარი ქმედება, როდესაც ვალდებული პირი უფლებამოსილი პირის წინაშე ავანსის, პროცენტის გადახდით, გარანტიის მიცემით ან სხვაგვარად აღიარებს მოთხოვნის არსებობას. რაც შეეხება ვალდებულების სხვაგვარად აღიარების საკითხს, იგი შეფასებითი კატეგორიაა და კონკრეტულ შემთხვევაში გარემოებათა სრული ანალიზით უნდა დადგინდეს. მოვალის სხვაგვარ აღიარებად უნდა ჩაითვალოს მოვალის ისეთი ქმედება, რომელიც აშკარად გამოკვეთილია პირის ნება ვალდებულების შესრულებასთან მიმართებით. სამართლის თეორია ერთმანეთისაგან განასხვავებს მარტივ, კაუზალურ და აბსტრაქტულ აღიარებას. მათი საერთო ნიშანი ისაა, რომ ისინი ადასტურებენ/წარმოშობენ მოთხოვნის არსებობას, თუმცა, იურიდიული თვალსაზრისით გააჩნიათ განმასხვავებელი ნიშან-თვისებები. მარტივი აღიარება სახეზეა მაშინ, როდესაც მოვალე ცალმხრივად ადასტურებს არსებულ ვალდებულებით ურთიერთობას და გაცნობიერებულად გამოთქვამს მზაობას, შეასრულოს იგი (დაპირება). კაუზალური ვალის აღიარება ასევე მიმართულია არსებული სამართლებრივი

ურთიერთობის დადასტურებისაკენ და ბუნებრივია უნდა შეიცავდეს დაპირების ელემენტს, ამასთან იგი შეიძლება არ იყოს ცალმხრივი (მხარეთა ორმხრივი შეთანხმება არსებული ვალდებულების შესრულების დამატებით ვადაზე, სხვა შესრულების მიღებაზე და სხვა). როგორც მარტივი, ისე - კაუზალური აღიარება ხანდაზმულობის ვადის დენის შეწყვეტის კერძო შემთხვევას წარმოადგენს და შედეგად, სკ-ის 141-ე მუხლის ძალით, შეწყვეტამდე განვლილი დრო მხედველობაში არ მიიღება და ვადა დაიწყება თავიდან. სკ-ის 137-ე მუხლის მიზნებისათვის მოვალის აღიარება სამართლებრივი ძალის მატარებელი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუკი აღიარება ხანდაზმულობის ვადაში განხორციელდა. საკასაციო პალატის მოსაზრებით, სკ-ის 144 III მუხლისა და 144 II მუხლის ერთობლივი განმარტების მიხედვით, თუკი მოვალე ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდგომ შეასრულებს ვალდებულებას, იგი შესრულების დაბრუნების მოთხოვნის უფლებას კარგავს, ასეთ შემთხვევაში მისი შესაგებელი არ შეიძლება იყოს, მათ შორის, იმაზე მითითება, რომ შესრულების მომენტში არ იცოდა ხანდაზმულობის ვადის გასვლის ფაქტი. ანალოგიური ძალის მატარებელია მოვალის მიერ ვალდებულების აღიარება მოთხოვნის იძულებითი განხორციელების ვადის გასვლის შემდეგ, თუკი ეს აღიარება შეიცავს პირის გაცნობიერებულ ნებას, რომ იგი ვალდებულებას შეასრულებს. ეს რეგულაცია ვრცელდება ვალის როგორც მარტივ, ისე კაუზალურ აღიარებაზე. სკ-ის 341-ე მუხლით მონესრიგებული ვალის არსებობის აღიარება 137-ე მუხლითა და 144 III მუხლით გათვალისწინებული აღიარებისგან აბსტრაქტული ბუნებით განსხვავდება, იგი თავად წარმოადგენს ცალმხრივ გარიგებას და დამოუკიდებელ ვალდებულებას წარმოშობს. ვალის აღიარების ხელშეკრულება, ძირითადი ვალდებულებითი ურთიერთობის არსებობის სადავოობის შემთხვევაშიც შესრულების ვალდებულებას წარმოშობს და კრედიტორს მოთხოვნის უფლებას ანიჭებს. სკ-ის 341-ე მუხლის მიხედვით, ვალის არსებობის აღიარებასთან არ გვაქვს საქმე, როდესაც მხარეები უკვე არსებული ვალდებულების შინაარსიდან გამოდიან ან ადა-

სტურებენ მას, ან მხარეები არსებული ვალდებულების შესასრულებლად ახალი ვალდებულების შესრულებას კისრულობენ. იგი არ უნდა უკავშირდებოდეს ძირითადი ვალდებულებიდან გამომდინარე შესრულების მოთხოვნას. ვალის აღიარების ხელშეკრულების დამოუკიდებელი ბუნება იმ კუთხითაც განსხვავდება ვალდებულები პირის სხვაგვარი აღიარებისგან, რომ სკ-ის 341-ე მუხლით გათვალისწინებული ხელშეკრულება მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდეგაც ნამდვილია, რადგანაც იგი ახალ, დამოუკიდებელ მოთხოვნას წარმოშობს და ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულების მიმართ დამოუკიდებლად აითვლება ხანდაზმულობის ვადის დენა.

ზემოაღნიშნულის შესაბამისად, საკასაციო პალატამ გაიზიარა ქვემდგომი სასამართლოების დასკვნა მოთხოვნის ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით და მეიჯარის საკასაციო საჩივარი არ დააკმაყოფილა.

ნატა კაპანაძე

► 2 – 12/2021

ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის გამო შვებულების ნაწილ-ნაწილ გამოყენების შესაძლებლობა

1. დასაქმებულს უფლება აქვს შვებულება ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის გამო გამოიყენოს ნაწილ-ნაწილ, კუთვნილი საშვებულებო დღეების ფარგლებში;
2. ბავშვის ასაკისა და მისი მოვლის სპეციფიკის გათვალისწინებით, დასაქმებულმა ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის გამო შვებულებაზე მოთხოვნა დამსაქმებელს უნდა წარუდგინოს დეკრეტულ შვებულებაში გასვლიდან კანონით განსაზღვრული დეკრეტული შვებულების დღეების განმავლობაში.
(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2015 წლის 3 აპრილის გადაწყვეტილება საქმეზე № ას-1189-1131-2014

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელე, რომელიც მოპასუხესთან მუშაობდა ოპერატორის თანამდებობაზე, 2012 წლის 10 სექტემბერს გავიდა დეკრეტულ შვებულებაში, 2012 წლის 3 ოქტომბერს შეეძინა შვილი და 2013 წლის 14 დეკემბერს სამსახურში დაბრუნდა. მოსარჩელემ გამოიყენა კანონით გათვალისწინებული ანაზღაურებადი შვებულება 126 დღის ოდენობით. სამსახურში დაბრუნების შემდეგ, 2013 წლის დეკემბერს მოსარჩელემ მიიღო შეტყობინება მოსალოდნელი გათავისუფლების შესახებ, რომლის შესაბამისად, იგი გათავისუფლებულ იქნა სამუშაოდან 2013 წლის 17 დეკემბრის №კ-387 ბრძანებით შრომის კოდექსის (იმ დროისთვის არსებული რედაქცია) 37 I ა) მუხლის საფუძველზე, ორგანიზაციული ცვლილებებისა და სამუშაო ძალის შემცირების გამო.

მოსარჩელემ სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოში დამსაქმებლის წინააღმდეგ და მოითხოვა 2013 წლის 17 დეკემბრის №კ-387 ბრძანების ბათილად ცნობა და სამუშაოზე აღდგენა. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიამ სარჩელი დააკმაყოფილა და ბათილად ცნო 2013 წლის 17 დეკემბრის №კ-387 ბრძანება. მოპასუხემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა გადაწყვეტილება, რომელიც არ დაკმაყოფილა და უცვლელად დატოვა პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილება. სააპელაციო პალატის განმარტებით, კანონმდებელი ანაზღაურებადი დეკრეტული შვებულების ხანგრძლივობას უკავშირებს ჯანმრთელობის მდგომარეობას და ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზეც, რომ მოსარჩელეს დამსაქმებლისათვის 2013 წლის 13 დეკემბერს წარდგენილი განცხადებით მოითხოვა კუთვნილი არაანაზღაურებადი შვებულება ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის გამო. პალატის შეხედულებით, იმ პირობებში, როდესაც მოსარჩელის მიერ ორსულობის, მშობიარობისა და ბავშვის მოვლის გამო შვებულებაში გასვლიდან გასული არ არის საქართველოს შრომის კოდექსით გათვალისწინებული 477 დღე (მოსარჩელე დეკრეტულ შვებულებაში გავიდა 2012

წლის 10 სექტემბერს, ხოლო განცხადება დამატებით არაანაზღაურებადი შვებულების მოთხოვნის თაობაზე წარდგენილია 2013 წლის 13 დეკემბერს, ანუ 477 დღიანი ვადის ამონურვამდე), მოსარჩელეს ჰქონდა უფლება კუთვნილი საშვებულებო დღეების ოდენობის ფარგლებში დამატებით მოეთხოვა არაანაზღაურებადი შვებულებით სარგებლობა. პალატის განმარტებით, ამ უფლებით სარგებლობაზე გავლენას ვერ მოახდენდა ის გარემოება, რომ მოსარჩელე გარკვეული პერიოდის განმავლობაში ასრულებდა შრომით მოვალეობას.

დამსაქმებელმა წარადგინა საკასაციო საჩივარი, რომელმაც მოითხოვა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინების გაუქმება და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საკასაციო სასამართლომ არ გაიზიარა კასატორის მითითება იმის თაობაზე, რომ 2013 წლის 13 დეკემბერს მიღებული შეტყობინება შრომითი ხელშეკრულების მოსალოდნელი შეწყვეტის შესახებ, რომელიც წარმოადგენდა დამსაქმებლის მხრიდან გამოვლენილ ნებას სამართლებრივი ურთიერთობის შეწყვეტასთან დაკავშირებით, გამორიცხავდა შვებულებით სარგებლობის შესახებ გამოვლენილი ნების რეალიზების შესაძლებლობას. იმის გათვალისწინებით, რომ 2013 წლის 13 დეკემბრის მდგომარეობით არ იყო გაუქმებული შტატი, რომელზეც მოსარჩელე მუშაობდა, ასევე, მოსარჩელე არ იყო გათავისუფლებული სამუშაოდან, დამსაქმებელს არ ჰქონდა მართლზომიერი საფუძველი, უარი ეთქვა შვებულებით დაკმაყოფილებაზე.

საკასაციო სასამართლომ ასევე არ გაიზიარა კასატორის მითითება იმასთან დაკავშირებით, რომ 2013 წლის 13 დეკემბრის განცხადება შვებულების შესახებ არ უნდა იქნას მიჩნეული უფლების მართლზომიერ გამოყენებად, რადგან მოსარჩელის განზრახვა, ესარგებლა უხელფასო შვებულების უფლებით, განპირობებულ იქნა გათავისუფლების შიშით და ემსახურებოდა მისი სამსახურიდან გათავისუფლების პრევენციას.

საკასაციო პალატამ არ გაიზიარა დამსაქმებლის მითითება იმასთან დაკავშირებით, რომ მოსარჩელის მიერ 2013 წლის 13 დეკემბერს წარდგენილი განცხადების შინაარსიდან გამომდინარე, მას არ ჰქონდა შესაძლებლობა, დაეკმაყოფილებინა მოთხოვნა უხელფასო შვებულებით სარგებლობასთან დაკავშირებით. მოსარჩელის განცხადებით ნათლად იყო გამოხატული დასაქმებულის ნება, ისევე როგორც მოთხოვნის სამართლებრივი ბუნება, რაც, სრულყოფილ საფუძველს წარმოადგენდა, განესაზღვრა გამოსაყენებელი უხელფასო შვებულების დასაწყისი და მისი ხანგრძლივობა.

ნატა კაპანაძე

► 3 – 12/2021

სამსახურებრივი ელექტრონული ფოსტით წარმოებული კომუნიკაცია, როგორც საჯარო ინფორმაცია

ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ სამსახურებრივი ელექტრონული ფოსტით სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით გაგზავნილი და მიღებული ინფორმაცია წარმოადგენს საჯარო ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2017 წლის 14 სექტემბრის გადაწყვეტილება საქმეზე № ბს-286-284 (კ-17)

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელემ განცხადებით მიმართა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს და მოითხოვა სამინისტროს (გარდა სსიპ-ებისა და საქვეუწყებო დაწესებულებებისა) საქმიანობასთან დაკავშირებული საჯარო ინფორმაციის მიწოდება. აღნიშნული წერილი საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2015 წლის 12 მარტს ჩაბარდა, თუმცა მასზე პასუხი არ გაუცია. 2015 წლის 14 აპრილს მოსარჩელემ ადმინისტრაციული საჩივრით მიმართა საქართველოს იუსტი-

ციის სამინისტროს და მოთხოვნილი საჯარო ინფორმაციის გაცემა მოითხოვა. ადმინისტრაციული საჩივარი საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ჩაბარდა 2015 წლის 14 აპრილს, თუმცა არც ამ საჩივარს მოჰყოლია რაიმე რეაგირება.

მოსარჩელემ მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს და საქართველოს იუსტიციის სამინისტროსთვის საჯარო ინფორმაციის, კერძოდ, 2015 წელს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ხელმძღვანელის ან შესაბამისი უფლებამოსილი პირის სამსახურებრივი ელექტრონული ფოსტიდან გადაუდებელი აუცილებლობით განხორციელებულ სახელმწიფო შესყიდვებთან დაკავშირებით გაგზავნილი და მიღებული წერილების ასლების სრულყოფილი სახით გაცემის დავალება მოითხოვა.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს განმარტებით, ელექტრონული ფოსტა, თავისი არსით, არაფორმალური კომუნიკაციის საშუალებაა და წარმოადგენს დროებით ჩანაწერს, რომელიც გამოიყენება შუალედური ინფორმაციის ურთიერთგაცვლის მიზნით და მასში გადაწყვეტილებები არ არის დაცული. ელექტრონული ფოსტის მეშვეობით გაგზავნილი და მიღებული ინფორმაცია არ ადასტურებს იურიდიული მნიშვნელობის მქონე ფაქტს, არ წარმოადგენს რაიმე ოფიციალური ხასიათის გადაწყვეტილების შემცველ ინფორმაციას/დოკუმენტს. ამგვარ ინფორმაციას საერთოდ არ აქვს დოკუმენტის სახე.

განსახილველ შემთხვევაში, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროში დანერგილი იყო დოკუმენტბრუნვის ელექტრონული სისტემა, რომელშიც რეგისტრირდებოდა უწყების მიერ მომზადებული ნებისმიერი ოფიციალური დოკუმენტი, მათ შორის, შიდა რგოლის თანამშრომლების მიერ მომზადებული გადაწყვეტილებები. შესაბამისად, იმ პირობებში, როცა საჯარო ინფორმაციას წარმოადგენდა დოკუმენტის მხოლოდ საბოლოო სახე, რომელიც აისახებოდა დოკუმენტბრუნვის ელექტრონულ სისტემაში და არა მის შესაქმნელად წარმოებული მოსამზადებელი (სამუშაო) მასალა, სასამართლომ მიიჩნია, რომ ელექტრონული ფოსტით გაგზავნილი და მიღებული წერილები არ წარმოადგენ-

და საჯარო ინფორმაციას, რის გამოც მოპასუხე მოკლებული იყო მოსარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას. შესაბამისად, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ, თუმცა თბილისის სააპელაციო სასამართლომ უცვლელად დატოვა პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილება. სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება გაასაჩივრა მოსარჩელემ და მოითხოვა თბილისის სააპელაციო და საქალაქო სასამართლოების განჩინებების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საკასაციო სასამართლომ გაიზიარა კასატორის მოტივი იმასთან დაკავშირებით, რომ სამსახურებრივი ელექტრონული ფოსტა შესაბამისი უფლებამოსილი პირების მიერ, როგორც წესი, გამოიყენება სახელმწიფო შესყიდვების განხორციელებისას ფასთა კვლევის მიზნით. ასეთი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა კი მნიშვნელოვანია, როცა ხორციელდება გამარტივებული შესყიდვები. ე. ი. როდესაც კანონი უშვებს სახელმწიფო ბიუჯეტის თანხის განკარგვას ნაკლები საჯარო მონიტორინგის პირობებში.

პალატას მოსაზრებით, სამსახურებრივი ელექტრონული ფოსტით სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით გაგზავნილი და მიღებული ინფორმაცია, მით უფრო, თუ იგი ეხება გადაუდებელი აუცილებლობით გამონეულ სახელმწიფო შესყიდვებს, წარმოადგენს საჯარო ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ნებისმიერი პირისთვის. აღნიშნული განმარტება არ გულისხმობს უწყების შიდა რგოლის თანამშრომლების მიერ გადაწყვეტილების შესაქმნელად წარმოებულ შიდა მოსამზადებელ მიმოწერას, თუმცა თუ სამსახურებრივი ელექტრონული ფოსტის მეშვეობით მიღებული და გაგზავნილი ინფორმაცია დაკავშირებულია სახელმწიფო შესყიდვებთან,

იგი ექცევა ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 21 მ) მუხლის დეფინიციას (საჯარო ინფორმაცია).

მოცემულ შემთხვევაში, სასარჩელო მოთხოვნას წარმოადგენს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ 2015 წელს საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს ხელმძღვანელის ან შესაბამისი უფლებამოსილი პირის სამსახურებრივი ელექტრონული ფოსტიდან გადაუდებელი აუცილებლობით განხორციელებულ სახელმწიფო შესყიდვებთან დაკავშირებით გაგზავნილი და მიღებული წერილების ასლების გაცემა, რაც მითითებული განმარტებების გათვალისწინებით, არ შეიძლება დაცული იყოს პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის კონცეფციით.

ნატა კაპანაძე

► 4 – 12/2021

კანონის მოთხოვნათა დარღვევით მოპოვებული მტკიცებულება

ისეთ მტკიცებულებას, რომელიც მოპოვებულია სხვის ინტიმურ სფეროში გაუმართლებელი ჩარევით (ფარული ჩანაწერი, მესიჯების ამონაწერი), იურიდიული ძალა არ აქვს.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

უზენაესი სასამართლოს 2016 წლის 25 მაისის განჩინება საქმეზე № ას-290-276-2016

სსკ-ის 113-ე მუხლი

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოპასუხეს მოსარჩელებმა საჩუქრის სახით გადასცეს ოქროს ნივთები, რის შემდეგაც მეუღლეები განქორწინდნენ. განქორწინების მიზეზი იყო მოპასუხის ღალატი, რომლის საფუძველზეც მოსარჩელე ოჯახმა ნაჩუქარი ნივთების უკან დაბრუნება მოითხოვა.

პირველმა და მეორე ინსტანციის სასამართლოებმა სარჩელი არ დააკმაყოფილეს. მსჯელობის საგანი გახდა მოპასუხის სავარაუდო ღალატის დამადასტურებელი მტკიცებულება-

თა მოპოვების გზა. სადავო გარემოების დამადასტურებელ მტკიცებულებად მოსარჩელებმა გამოიყენეს ფარულ ჩანაწერები და სატელეფონო მესიჯების ამონაწერი. სასამართლოები დაეყრდნენ მსჯელობას, რომ ფარული ჩანაწერები, როგორც კანონის დარღვევით მიღებული მტკიცებულებები, დაუშვებელია. სასამართლომ სარჩელი უსაფუძვლოდ მიიჩნია სსკ-ის 103 III მუხლზე მითითებით, რადგან, მისი განმარტებით, მოსარჩელების მიერ წარმოდგენილ მტკიცებულებებს იურიდიული ძალა არა ჰქონდათ.

II. უზენაესი სასამართლოს მსჯელობა

უზენაესმა სასამართლომ დაუშვებლად სცნო მოსარჩელების საკასაციო საჩივარი და სრულად გაიზიარა გასაჩივრებული განჩინება. განსახილველ შემთხვევაში სახეზე არ არის ინტიმური, რომელიც აბსოლუტური დაცვით სარგებლობს, არამედ კერძო სფერო. თუმცა ამ შემთხვევაშიც ხერხი, რომლითაც მოსარჩელის მტკიცებულებები იყო მოპოვებული, სარჩელს წარუმატებელს ხდიდა.

ნინი ბერულავა

► 5 – 12/2021

საპროცესო ნორმების მოქმედება დროში

1. საქმის წარმოების განმავლობაში კანონის ცვლილებისას ყოველი შემდგომი საპროცესო მოქმედება სრულდება შეცვლილი კანონის შესაბამისად.
2. მეორე ინსტანციის სასამართლოში მხარეთა გამოუცხადებლობა არ იწვევს სააპელაციო საჩივრის განუხილველად. ამ შემთხვევაში სსკ-ის 231-ე მუხლის ანალოგია არ დაიშვება.

უზენაესი სასამართლოს 2017 წლის 1 ივნისის განჩინება საქმეზე №ას-541-505-2017
სსკ-ის 1 II, 231-ე მუხლი

I. ფაქტობრივი გარემოებები

განმცხადებელმა სასამართლოს მიმართა მოთხოვნით, მისი პაციენტი ეცნო ქმედუვნაროდ და შესაბამისად. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 17 ნოემბრის გადაწყვეტილებით განცხადება დაკმაყოფილდა, რაც აპელანტმა გაასაჩივრა სააპელაციო წესით. სააპელაციო სასამართლომ, თავის ხრივ, განუხილველად დატოვა საჩივარი მხარეთა გამოუცხადებლობის მოტივით.

II. უზენაესი სასამართლოს მსჯელობა

საკასაციო სასამართლომ განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემომწმების შედეგად მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება უნდა გაუქმდებულყო და საქმე დაბრუნებოდა იმავე სასამართლოს სააპელაციო საჩივრის განსახილველად.

უზენაესი სასამართლოს მითითებით, გამომდინარე იქიდან, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსში 2015 წლის 1 აპრილიდან შევიდა ცვლილებები მხარდაჭერის მიმღების ცნობასთან დაკავშირებით, სააპელაციო სასამართლოს ევალუბოდა აღნიშნული ნორმების მიხედვით სამართალწარმოების ჩატარება, სსკ-ის 1 II მუხლში გაწერილი პრინციპიდან გამომდინარე. ამასთან, უზენაესმა სასამართლომ განმარტა, რომ მხარეთა გამოუცხადებლობის გამო სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვება არ დაიშვება, რადგან ასეთი დანაწესი სამოქალაქო საპროცესო კოდექსში გათვალისწინებული არ არის.

ნინი ბერულავა